

EKONOMİDE GELECEK MODELİ TOPLANTISI

EKONOMİDE GELECEK MODELİ TOPLANTISI

Metropolünden en ücra köşesine, çöllerinden yağmur ormanlarının derinliklerine kadar dünya aylardır Covid-19 salgınının etkisinde. Büyük salgınlar tarih boyunca siyasal, ekonomik ve toplumsal yapılarda önemli değişimlere yol açmıştır. Ortaya çıkmasının üzerinden geçen üç ay gibi kısa bir süre sonra 213 ülkeye yayılan ve ekonomilerin durmasına, milyonlarca kişinin aylarca evlerinde kalmasına yol açan Covid-19'un yaşam tarzımızda, dünyayı algılayışımızda, iş modellerimizde uzun süreli etkileri olacağı anlaşılmaktadır.

Etkili bir tedavi, koruyucu bir aşı bulunarak salgın atlatılsa bile, insanlık bundan sonra bu deneyim hiç yaşanmamış gibi davranamaz. Küresel salgınlar somut ve yakın bir tehdit olarak var oldukça, bizim de benzer gelişmelere karşı teyakkuzda olmamız, geçtiğimiz üç aydaki acı hadiselerin ve kayıpların bir daha yaşanmamasını sağlayacak önlemleri almamız gerekmektedir.

Covid-19 salgını, 2018'de başlayan küresel ticaret savaşlarından beri dünyanın birçok ülkesinde örneğini görmekte olduğumuz korumacı ekonomi politikalarına ivme kazandırdı. Virüs, çok daha tehlikeli bir hastalığı örtmek için bir araç; popülizme ve hamasete dayalı dışlayıcı siyasal akımları, özgürlükleri daraltan, bilgiyi küçümseyen dayatmacı otoriter eğilimleri meşrulaştırmak için bir mazeret olarak kullanılıyor. Her ne kadar bu akımın sert bir rüzgâr gibi esip geçeceğini düşünsek de, kısa dönemde bile olsa varlığını ve yarattığı tehdidi görmezden gelmek veya küçümsemek demokrasiye bağlı, özgürlükçü siyaset için affedilmez bir gaflet olacaktır.

Demokratik hukuk devleti çağdaş toplumlarda kamunun örgütlenmiş hâlidir ve ortak kamu hizmetlerini en kapsayıcı biçimde sağlamakla sorumludur. Covid-19 salgını, küresel bir gelişmenin bireylerin yaşamını nasıl etkileyebildiğini göstermiş, bu ölçekteki krizler karşısında etkili olabilecek tek yapının devlet olduğu gerçeğini açıkça ortaya çıkarmıştır. Bu konuda önemle vurgulanması gereken; devletin böyle krizlere müdahale etme kabiliyetini ve kriz yönetimindeki başarısını belirleyen unsurların

- **Devletin yapısı,**
- **Örgütlenme biçimi ve işleyişi,**
- **Etkinliği ve verimliliği olduğudur.**

Kaba güce ve propagandaya dayanan, akla ve bilime değer vermeyen, kurumsal yetkinliklere ve özerkliklere saygı göstermeyen devletler, bütün cesametlerine rağmen bir virüs karşısında dağılmış, vatandaşlarının en temel hakkı olan can güvenliğini, kamu sağlığını ve düzenini korumada etkisiz kalmışlardır.

Covid-19 salgını, toplumun desteklenmeye en fazla ihtiyaç duyan kesimlerini birçok yönden olumsuz etkilemiştir. Yoksulluk çeken, eğitim, sağlık ve sosyal güvenlik imkânlarından yeteri kadar yararlanamayan zayıf sosyo-ekonomik gruplar hem salgının doğrudan etkilerini daha fazla hissetmiş, hem de ekonomi üzerinde yarattığı artçı şoklar karşısında daha kırılgan kalmışlardır. 'Birleşmiş Milletler Gelişme Programı İnsanî Gelişmişlik Endeksi'nde yer alan ölçütleri esas alan kapsayıcı politikalara yeteri kadar vurgu yapmayan hiçbir ekonomi programı, Covid-19 sonrası dönemde karşı karşıya olduğumuz sorunlara cevap veremeyecektir.

Vatandaşlarımızın sorunlarını çözecek somut öneriler geliştirmeyi siyasal iletişiminin temel yöntemi olarak belirleyen Gelecek Partisi olarak bizler, bu gerçekler ışığında; parti programımızdaki temel ilkelerimizi Covid-19 sonrası döneme ilişkin çözüm önerileri haline getirerek, kamuoyunun dikkatine sunmayı bir görev olarak görüyoruz.

Etkileri hâlâ devam etmekte olan bu kriz, tarihî bir dönüm noktası teşkil etmektedir.

Karşı karşıya olduğumuz zorlukların üstesinden gelebilmek ve bu yeni gerçekliğin meydan okumasına cevap verebilmek ancak şu üç yetkinlik ile mümkündür :

- **Durumu felsefî bir bakış açısının derinliğiyle kavrayabilmek,**
- **Sağlıklı bir tahlil yapabilmek ve**
- **Politika geliştirirken stratejik planlama yaklaşımı ile bütüncül bir yaklaşım sergilemek**

Bu donanımlardan yoksun olanların yeni gerçekliği anlaması ve Türkiye'nin bu fırtınanın içinde güvenli bir biçimde yol almasını sağlaması mümkün değildir.

Hükümet krizin başından itibaren bütünlükten uzak bir görünümle, sistemik olmayan, ortak akla dayanmayan çelişkili kararlarla Türkiye'ye yakışmayan bir zaaf görüntüsü sergilemektedir. Bilimsel verilere, akla, ehliyet ve liyakate, kurumsal özerkliğe saygı gösterildiğinde nasıl olumlu sonuçlar alınabildiği, Bilim Kurulumuzun sergilediği yetkinlik ve sağlık çalışanlarımızın her türlü takdirin üzerindeki fedakâr çalışmalarıyla kanıtlanmıştır. Buna karşılık sokağa çıkma yasakları ve maske konusundaki çelişkili ve tutarsız kararlar, kurumsal mekanizmaları devre dışı bırakan tek adam yönetiminin yol açtığı yönetim krizini en çarpıcı biçimde ortaya koymuştur.

Hükümetin, kurumların kapasitelerini, yetkinliklerini ve itibarlarını tahrip eden hoyrat ve sorumsuz yönetim anlayışı, en büyük sorunumuzdur. Kendini hukukun, kuralların ve teamüllerin üzerinde gören kibirli tavırları ortak aklın kararlara yön vermesinin, sağlıklı ve etkili istişare mekanizmalarının çalışmasının önündeki en büyük engeldir. Her tarafından patlak veren bu 'ben yaptım oldu' yönetim anlayışına, sürekli yama yaparak yola devam edemeyeceğimiz açıktır.

Hükümet bu anlayışla, bu yönetim tarzıyla, bu bütünlükten uzak, parçacı bakış açısıyla, topluma yol gösteremez, kriz çözemez. Karşıya olduğumuz meydan okumalar çok ciddidir, tepkisel kararlarla, planlamaya dayanmayan sağlıksız reflekslerle bunların üstesinden gelmek mümkün değildir.

Yeni gerçekliği doğru kavramak için bunu algılayacak entelektüel derinliğe sahip olmak gerekir. Sorunu doğru teşhis etmek ve etkili tedavi uygulayabilmenin olmazsa olmaz önkoşulu; derinliği olan sağlam bir anlayıştır. Eskinin ezberleriyle yeni duruma çözüm üretilemez. Kuramsal derinlikten uzak, yüzeysel, beylik, kestirme yaklaşımların medyatik cazibesi olabilir ama bu dönemde bunlar derde derman olamayacaktır. Sorunlara nüfuz edebilmek için de Türkiye’yi geleceğe güvenle taşıyacak, uygulanabilir çözüm önerileri geliştirmek için de yaşanmakta olan sistemik depremi ve yeni dünya düzenini anlamak gerekmektedir.

Covid-19 sonrası dönemde ihtiyaç duyacağımız ekonomi politikalarını eski ezberlerle üretmeyiz. Bu krizi, Türkiye’nin 2001 krizi, hatta 2008’deki Küresel Finansal Kriz ile benzer görmek ciddi bir analiz hatası olur. 2001 krizi, 28 Şubat ikliminde hukukun yara aldığı, özgürlüklerin daraltıldığı bir dönemde Türkiye’nin iç dinamiklerinden kaynaklanan bir krizdi. Darbenin yarattığı demokrasi açığı, siyasetteki zaafın yarattığı ekonomi yönetimindeki tutarlılık açığı sonuçta cari açığa ve bütçe açığına sebep olmuş, Türkiye’nin milyarlarca dolarlık kaynağına ve yıllarına mal olan ağır bir tabloyu doğurmuştu. Ama o dönemde küresel ekonomi sağlıklı, dış koşullar elverişliydi ve içerideki zaafı ortadan kaldırılınca küresel konjonktür toparlanmamızı kolaylaştırmıştı. 2008 krizi ise küresel dengesizliklerin gelişmiş ölkelerdeki finansal sistemde yarattığı çöküşle başlayan ve finans sektörü üzerinden yayılan bir krizdi. Dış dünya zaaf içindeyken buna karşılık Türkiye o dönemde görece daha güçlü bir durumdaydı. Siyaset, 27 Nisan e-muhtırasıyla yaratılmaya çalışılan dayatmaları demokrasiyi güçlendirerek ve özgürlükleri genişleterek bertaraf etmişti. Borçluluk oranlarımız düşük, morallerimiz yüksekti. Dolayısıyla Türkiye küresel krizden kendi iç dinamikleri sayesinde nispeten az etkilenecek çıkmayı başardı. Geçmişteki başarıları yarının teminatı olarak göstermeye çalışmak durağan bir zihnin ve tarihin akışındaki dinamikliği kavrayamamanın yol açtığı bir yanılgıdır. 2001 ve 2008 sonrası bambaşka koşullarda uygulanan jenerik politikaların, bu dönemde de çözüm olacağını iddia edip tutarlı ve bütünlükçü bir program sunmaktan kaçınmak, somut öneriler yerine medyatik sloganların arkasına sığınmak kolaycılıktır, kaytarmacılıktır, mirasyedi bir anlayıştır.

Bugün dünden farklıdır, Gelecek daha farklı olacaktır. Aynı nehirde iki kez yıkanılmayacağı, 2 bin 500 yıldır bilinen bir hikmettir. Anadolu irfanının dev çınarı Hz. Mevlana'nın deyişiyile;

"Dünle beraber gitti cancağızım,
Ne kadar söz varsa düne ait.
Şimdi yeni şeyler söylemek lazım."

İBRAHİM TURHAN

İBRAHİM TURHAN

COVID-19 SONRASI DÖNEMDE EKONOMİ POLİTİKALARIMIZIN TEMEL FELSEFESİ

Gelecek Partisi, demokrasiyi sadece bir siyasal sistem olarak görmenin, çağımızın gerçekleriyle bağdaşmadığı inancındadır. Demokrasi, ancak ekonomik ve sosyal alanlarda fırsat eşitliğini de sağlayan özgürlükçü, adil ve kapsayıcı bir toplumsal düzeni içerecek biçimde tanımlandığında gerçek anlamına kavuşur. Bütün vatandaşlarımızın yaşam, özgürlük ve mutluluğa erişme haklarına sahip olmalarını mümkün kılacak bir ekonomik program, siyasetimizin temeli olan 'insan onurunu korumak ve yüceltmek' hedefi için vazgeçilmez bir araçtır.

Kurallı serbest piyasa modelini ve dışa açık ekonomiyi benimseyen Gelecek Partisi, 1990'lı yıllarda Soğuk Savaşın kazanılmasının doğurduğu psikolojiyle adeta iman esası haline getirilen neoliberal politikaların, Covid-19 sonrası dönemde geçerliliğinin olmayacağını bilincindedir. Devletin, küresel salgın gibi krizlere etkin ve etkili biçimde müdahale edebilecek donanımına sahip olması, gerektiğinde bu ölçekteki krizlerde toplumun desteğe ihtiyaç duyan kesimlerine, çalışanlara, girişimcilere acil yardım sağlayabilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu konuda vazgeçilmez ilkemiz bütün işlemlerin hukuka uygun, sadece amacına hizmet edecek şekilde tasarlanmış, adil, şeffaf ve demokratik hesap verebilirlik ilkesine uygun olmasıdır. Ayrıca bu şekilde uygulanacak programların çıkış stratejileri baştan hazırlanarak açıklanmalı, gelişmeler ve gerçekleştirmeler düzenli olarak kamuoyuyla paylaşılmalıdır.

Bununla birlikte, iç piyasada girişimcilere keyfî müdahalelerde bulunulmasını, fiyat kontrolleri gibi ilkel yöntemlere başvurulmasını, bağımsız, tarafsız ve nesnel ilkelere bağlı olması gereken denetimin, bir baskı aracı ve tehdit unsuru olarak kullanılmasını, mülkiyet hakkının ve girişim serbestisinin zedelendiği izlenimi oluşturacak uygulamaları, kuralların duruma ve ilgisine göre farklılaştırılmasını veya oyun sürerken kuralların değiştirilmesi anlamına gelecek düzenlemeleri kesin bir biçimde reddediyoruz.

Covid-19 sonrası döneme ilişkin ortaya koyduğumuz "Ekonomide Gelecek Modelimiz", üç aşamada ve üç fazda işleyecek şekilde tasarlanmıştır. Krizin sıcak evresinde uygulanması gereken acil müdahale önlemleri ekonomide oluşabilecek kalıcı hasarı sınırlamaya ve bütün vatandaşlarımızın bu evreyi en az kayıpla atlatmasına yönelik kapsamlı bir pakettir. 17 Mart'ta Covid-19 salgınına karşı ekonomide alınması gereken önlemleri sistemik ve bütüncül bir yaklaşımla ilk dile getiren siyasal aktör, Gelecek Partisi, 13 madde halinde açıkladığı önlemler ile bu konuda öncülük etmiştir. Hem hükümetin hem başka siyasal aktörlerin bu önerilerimizden referans vermeden de olsa yararlandığını görmek bizi sevindirmiştir. Modelimizin ikinci aşaması krizin ilk evresi atlatıldıktan sonra devreye girecek ve kalıcı hale getirilecek önlemleri içermektedir. Ekonominin bu fazında ilk evredeki bazı önlemler devreden çıkarılacak, ekonominin kaybettiği büyüme ivmesini yeniden kazanması, istihdamın artırılması hedeflenecektir. Bu ikinci aşama bir anlamda ekonominin normalleşmesi ve olağanüstü önlemlerden çıkış aşaması olacaktır. Üçüncü aşamada piyasa ekonomisi ilkelerine uyumlu kapsayıcı politikalar hayata geçirilecektir.

Ekonomi;

- Sürdürülebilir büyüme,
- Tam istihdam,
- Fiyat istikrarı ve finansal istikrar,
- Malî disiplin
- Küresel entegrasyon hedeflerine ulaşacak,

Aynı zamanda ve bunlarla uyumlu olarak izlenecek kapsayıcı kamu politikalarıyla;

- Yoksulluğun ve gelir adaletsizliğinin sona erdirilmesi,
- İnsanî gelişmişliğin bütün vatandaşlarımıza sunulması,
- Temel hizmetlerden toplumun tamamının fırsat eşitliği içinde yararlanması,
- Çiftçilerimizin, esnafımızın ve KOBİ'lerimizin ekonomik büyümeden pay alması,
- Yeni gerçekliğe uygun biçimde tarım ve sanayi alanlarında stratejik önceliklerimizin gözetilmesi, refahın kalıcı ve yaygın hâle gelmesi sağlanacaktır.

Yoksulluk, işsizlik ve sosyal dışlanma; özellikle böyle kriz dönemlerinde engelliler, kadınlar, çocuklar ve yaşlılar gibi toplum kesimleri için yıkıcı etkiler yaratmaktadır. Ayrıca Covid-19 krizinde gördüğümüz gibi düzenli geliri olmayan veya düşük gelire sahip bireyler, geçimini nitelikli olmayan emek ile sürdürenler ve işgücüne yeni katılmış gençler böylesi ekonomik sarsıntılarda geçimlerini sağlayamaz duruma gelmektedir. Covid-19 sonrası işgücünde yapısal ve kalıcı bir değişim yaşanması ihmal edilmemesi gereken önemli bir risktir. Yoksulluğun artması, krizin etkisiyle işlerini kaybeden çalışanların ve girişimcilerin yeniden geçimlerini sağlayabilecek düzeyde gelir elde edebilecek bir iş bulmalarının uzun zaman alması, sosyal dışlanma sivil toplum için büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Yoksulluk umutsuzluğu, umutsuzluk ise ırkçılığı, hoşgörüsüzlüğü ve saldırganlığı beslemektedir. Yoksulluk ve işsizlik ekonomik olmanın ötesinde siyasal bir sorun olarak görülmeli, devletin gelir dağıtım işlevi Covid-19 sonrası dönemin gerçekleriyle uyumlu olacak şekilde kurgulanmalıdır.

Gelecek Partisi insan, onuruna yaraşır bir yaşam sürdürmeye, kendini geliştirmeye ve toplumsal alana onurlu biçimde katılmaya yetecek gelire sahip olmayı, vatandaşlarımız açısından temel insan hakkı olarak görmektedir. Nüfusun en zengin yüzde 10'unun geliri Avrupa Birliği ortalaması seviyesindeyken ne yazık ki en alt gelir dilimindeki 16 milyon insanımız yaşamlarını, yoksulluk sınırının altındaki geri kalmış ülkelerin koşullarında sürdürmeye çalışmaktadır. Gelir için alt sınırı oluşturması gereken asgari ücretin Türkiye'de yaşam standardı haline gelmiş olması ciddi bir sorundur. Daha da vahimi, ortanca ücretin asgari ücretin belirgin biçimde altında kalmasıdır. Bir başka deyişle her iki çalışanımızdan biri 2 bin 500 TL ve altı ücretle yaşam mücadelesi vermektedir. Asgari ücretimizin düzeyi, çalışanlarımız açısından da istihdam üzerindeki vergi ve prim yükleri sebebiyle işverenlerimiz açısından da sorun teşkil etmektedir. Asgari ücretin ve emeklilikte yaş sınırına takılan vatandaşlarımızın sorunlarının çözülmesi Gelecek Partisi için bir onur meselesidir.

Gelecek Partisi her vatandaşın temel eğitimden, sağlık hizmetlerinden ve sosyal hizmetlerden koşulsuz yararlanabilmesi gerektiğini, bunun serbest piyasa ilkeleriyle uyumlu biçimde sağlanabileceğini savunur. Covid-19 aslında insanlık olarak tek bir aile olduğumuzu bir kez daha hatırlattı. ABD'deki ırk ayrımcılığına karşı bütün dünyada gelişen tepkilerde bu bilincin etkili olduğunu düşünüyoruz. Bu bağlamda eğitimin evrensel değerleri ve insan haklarını merkeze alan, farklılıkları bir zenginlik olarak gören bir içeriğe kavuşması, tek tipçi değil çoğulcu ve tüm kesimleri kucaklayan demokratik bir yaklaşım benimsemesi büyük önem taşımaktadır. Bu çerçevede, tüm öğretim programları ve ders kitapları, evrensel değerler ve insan haklarını esas alan bir yaklaşımla güncellenecektir. Kapsayıcılık ekonomi programımızın temel taşı olacaktır.

Gelecek Partisi, insan onurunu siyasetinin merkezine koyan anlayışının gereği hiçbir vatandaşımızın yardıma muhtaç ve devlete bağımlı kalmaması gerektiğine inanır. Sürekli hale gelen sosyal yardıma bağımlılığının siyasete ve demokrasiye zarar verdiği görülmektedir. Partimize göre yoksulluğu azaltacak temel çözüm, bireylere kendilerini yoksulluktan kurtaracak imkânları ve donanımı sağlamaktır. Yeni dönemin ekonomi politikaları bu gerçeği göz önünde bulundurmalıdır.

Gelecek Partisi vergi konusunu sadece maliye politikasının gelir bileşeni olarak tanımlayan sığ yaklaşımı yetersiz bulmaktadır. Adil ve etkili vergi sistemi demokrasinin vazgeçilmez bir unsurudur. İnsanı siyasal yöneticilerin kulu seviyesine indirgeyen anlayıştan kurtulabilmek çağdaş anlamda vatandaşlık bilinci ile mümkün olur. Vatandaşlık bilincinin somut yansıması, kamu gücü veya kaynağı kullanan ve kamu imtiyazlarından yararlanan her kişiye ve kuruma hesap sorabilmektir. Bu ise ancak vergisini ödeyen vatandaşın hakkıdır.

Gelecek Partisi serbest ticaretin ve sermaye hareketlerinin önünde engel teşkil eden her türlü korumacı politikaların küresel ekonomiye zarar veren yanlış tercihler olduğunu savunmaktadır. Türkiye ekonomisinin yapısı dışa açık ekonominin ülkemiz açısından en doğru model olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Bununla birlikte Covid-19 sonrası dönemin gerçeklerine göz yummak gibi bir seçeneğimiz olmadığının farkında olmalıyız. Küresel ticaret olağan akışına girinceye kadar içerideki üretim kapasitesinin ve istihdamın korunması bir zorunluluktur. Ayrıca ülkemize zarar verebilecek başka ülkelerin korumacılık uygulamalarına uluslararası hukuktan doğan haklarımız çerçevesinde gerekli tepkiyi göstermenin ve mütekabiliyet ilkesini dış ticarette etkin biçimde kullanmanın dışa açıklıkla ilgili ilkesel duruşumuzla çelişmediği kanaatindeyiz.

Bu bağlamda uygulanacak ticaret politikasının, her halükarda ekonomiyi daraltıcı değil genişletici bir vizyonla tasarlanması gerekmektedir. Ayrıca zorunlu durumlarda başvurulabilecek istisnai uygulamaların sanayimize zarar vermesine, girdi maliyetleri yoluyla vatandaşlarımızın alım gücünün aşındırılmasına asla izin verilmeyecektir. Sermaye hareketlerinin serbestliği ilkesi, toplumumuza iş ve aş temin etmek, üretimi ve istihdamı artırmak sorumluluğumuzun gereğidir. Covid-19 sonrası dönemde küresel ekonomideki âtil tasarruf fazlasını Türkiye’de yatırım finansmanına yönlendirmek için serbest kambiyo rejimi ve Türk Lirasının konvertibilitesi ile ilgili son dönemdeki yanlış uygulamalara derhal son verilecektir.

Kurumların zedelenen itibarının, tahrip edilen kapasitelerinin ve etkinliklerinin restorasyonu ekonomide güveni sağlamak için önceliklidir. Merkez Bankası başta olmak üzere, bağımsız kamu otoritesi konumunda olması gereken düzenleyici ve denetleyici kurumlarımızın kararlarına siyasal müdahale yapılmasına son verilecektir. Ayrıca bu kuruluşlarımız, amaçlarının dışına çıkan ve orta-uzun vadede maliyeti faydasından fazla olacak yanlış uygulamalara zorlanmayacaktır.

Bu program felsefesi ışığında hazırladığımız “Ekonomide Gelecek Modelimizi” kamuoyumuzun bilgisine ve takdirlerine sunarız.

SERKAN ÖZCAN

SERKAN ÖZCAN

KAMU MALİYESİNDE GELECEK

1. Covid-19 salgınının yarattığı tahribattan en az zararla çıkabilmek için toplumun tüm kesimlerine dokunan 'sağlık ve sosyal güvenlik' harcamalarının önemi artmıştır. Kamu maliyesine ilişkin tüm plan ve programları, bu değişimi göz önünde bulundurarak yeniden tasarlayacağız.
2. Salgın sürecinde alınan geçici mali önlemlerin, kalıcı hale gelmesine müsaade etmeyeceğiz.
3. Önümüzdeki dönemde tüm vatandaşlarımızın muhtemel yeni salgınlara karşı direncinin artırılmasını en acil öncelik olarak ele alacağız.
4. Sosyal barışın ve istikrarın sağlanması için temel sağlık, eğitim ve sosyal hizmetlerden bütün vatandaşlarımızın eşit koşullarda yararlanabilmesini sağlayacak kapsayıcı bir politika çerçevesini hayata geçireceğiz. Sağlık hizmetlerinin kalitesini artıran, eğitim ve öğretime ulaşma önündeki engelleri kaldıran, yoksullukla mücadeleyi önceleyen harcamaların kamu bütçesi içindeki payını artıracaktır.
5. İstihdamın korunması ve yeni iş imkanlarının oluşturulması amacıyla, şirketler kesiminin üzerindeki kamu yüklerini azaltacağız. İş arayanların iş bulmalarında kamunun aracılık rolünü artıracaktır.
6. Salgın sonrası kamu maliyesinin en önemli zorluklarının başında gelir adaletsizliğinin giderilmesi gelmektedir. Daha adil bir gelir paylaşımının sağlanması için vergi ve harcama politikalarını kamuda tasarrufu merkeze alarak yeniden gözden geçireceğiz.
7. Sağlığa, sosyal güvenliğe, istihdama ve gelir dağılımının iyileştirilmesine yönelik harcamaların artacağı bu süreçte, başta 'Kamu Özel İşbirliği' yatırımları olmak üzere geleceğimize ipotek koyan, verimsiz ve ekonomik rasyonaliteden uzak uzun vadeli projelerin tümü ilgili taraflarla birlikte yeniden değerlendireceğiz.

8. Kamu yatırımlarında yolsuzlukla mücadeleyi, şeffaflığı ve hesap verebilirliği merkeze alan hukuki altyapıyı kuracağız.

9. Belli sektörleri odağa alan, 'hedefe yönelik yatırımlara' öncelik vereceğiz. Yatırım kararlarında, ilgili sektörlerdeki ihtiyaçları, sosyal faydayı, finansman kapasitesini ve verimliliği esas alacağız.

10. Üreticilerden, çalışanlardan ve bütün vatandaşlarımızdan toplanan kamu kaynaklarının nerelere ve nasıl harcanacağı büyük bir sorumluluktur. Kamu yönetiminde gelirlerin temininden harcamaların tahsisine kadar tüm süreçleri, mali disiplin hedefine uyumlu bir şekilde vatandaş odaklı bir bakış açısı ile planlayarak 'vatandaş bütçesi' uygulamasına geçeceğiz.

11. Son yıllarda zayıflama eğiliminde olan 'Bütçe Hakkına' katılım sürecini yeniden güçlendirecek, bütçeleme sürecine başta sivil toplum örgütleri olmak üzere toplumun ilgili tüm kesimlerinin aktif katılımını sağlayacağız. Bütçe hedeflerini, bağımsız paydaşlarla istişare halinde belirlenecek makroekonomik tahminler çerçevesinde orta vadeli plan ve programlar olarak belirleyeceğiz.

12. Kamu bütçesi güvenilir ve gerçekçi olacak şekilde hazırlanmalı, gerçekleştirmelerin onaylanan bütçe ile uyumlu olması sağlanmalıdır. Risk analizleri bütçe tasarımlarının parçası olmalıdır. Program ve performans tabanlı bütçeleme sistemlerini güçlendirecek, Meclis bilgisi ve onayı dışında bütçe üstü harcama ve kompozisyon değişikliklerine son vereceğiz.

13. Başta Türkiye Varlık Fonu olmak üzere bütçe dışı nitelik kazanmış olan tüm uygulamaları sonlandıracağız.

14. Vergi sisteminde; aynı durumda olan her bir gerçek ve tüzel kişiyi aynı şekilde vergilendireceğiz. Vergi mevzuatını vatandaşlar ve şirketler tarafından rahatlıkla anlaşılabilir hale getirecek, vergilerin iktisadî birimlerin sağlıklı karar almasını engellemeyecek şekilde düzenlenmesini sağlayacağız.

15. Dünyanın önündeki en büyük belirsizlik salgının ne kadar zaman süreceğidir. Ancak Covid-19 sonrası kamu borçlarının önemli ölçüde artacağı konusunda kuşkuyla yer yoktur. Bugün acilen çerçevesi çok iyi çizilmiş, ikna edici yeni bir “Orta Vadeli Ekonomik Programa” ihtiyaç vardır. Hızla, sorunların kaynağını kendinden başka her yerde arayan, yaptığı tutarsız ve keyfi müdahalelerle TL’nin konvertibilitesine zarar veren yaklaşımı terk edecek, ulusal ve uluslararası yatırımcıların güvenini yeniden tesis edeceğiz.

16. İktisadî faaliyetin canlı, büyümenin güçlü ve olumlu olduğu dönemlerde dengeleyici maliye politikaları, şartların olumsuz olduğu dönemlerde ise destekleyici maliye politikaları uygulayacağız. Bu amaçla Covid-19 sonrası dönemde yeni bir 'Kamu Maliyesi Strateji Belgesini' hazırlayacak ve bu çerçevede tüm unsurları çok iyi belirlenmiş 'Uyarlanabilir Mali Kural' uygulamasına geçilmelidir.

İŞSİZLİKLE MÜCADELEDE GELECEK

1. Çalışma hayatı ve istihdamın temel şartı kapsayıcı büyüme politikaları çerçevesinde sürdürülebilir yatırımların özel kesimin öncülüğünde gerçekleştirilmesidir. Yeni istihdam alanları oluşturmak için, her sektördeki yerli ve yabancı sermayeli yatırımların artırılmasına yönelik olarak, yatırım ortamını iyileştirmeye yönelik düzenlemeleri acilen gerçekleştireceğiz.

2. 'İşgücü Piyasası Reformu' ile istihdamın önünde engel olan aşırı düzenlemeleri kaldıracak sistemin daha etkin çalışmasının önünü açacağız.

3. Kamuda tasarrufa önem veren ve israfı önleyen itibarlı bir programla, işçi ve işveren üzerindeki vergi ve sosyal güvenlik yüklerini radikal bir şekilde aşağı çekeceğiz.

4. Çalışma hayatı üzerindeki yükleri azalttıktan sonra, kayıtsız çalışan sayısının düşmesi için 'Kayıtsız İşçi Barışı Projesini' uygulayacağız. İşverenlere, kayıtsız çalışanları beyan etmeleri şartıyla, bir defaya mahsus geriye dönük inceleme yapılmayacağını kanunla garanti altına alacağız.

5. Sürdürülebilir istihdamın en önemli unsuru eğitimidir. Eğitim politikalarımızı kısa, orta ve uzun vadede istihdamı destekleyecek şekilde yeniden tesis edeceğiz.

6. Genç işsizliği sosyal barışı ve istikrarı tehdit eder düzeylere varmıştır. Gençlerimizi sermayeye ve krediye ulaşma konusunda öncelikli grup haline getireceğiz. Özgirişim (Start-up) yatırımları için, işe başlama ve yönetim maliyetlerini radikal bir biçimde düşüreceğiz. Bu şirketlerin uluslararası piyasalara ulaşabilmesi için gerekli tüm teşvikleri sağlayacağız.

7. Ulusal ve uluslararası tüm çalışmalar, istihdamda sürdürülebilirliğin en önemli koşullarından biri olarak 'Cinsiyet Eşitliğini' öne çıkarmaktadır. Cinsiyet eşitliği sağlanan ekonomilerde toplam istihdamın arttığı açıkça ortaya konmuştur. İlgili tüm kanuni düzenlemeleri gözden geçirecek, gerekli değişiklikleri yapacak ve istihdamda cinsiyet eşitliğini sağlayacağız.

8. Covid-19 salgını sonrası küresel çapta en önemli hususlardan biri tedarik zincirinin yeniden tesis edilmesidir. Doğu ve Batı arasında yeni bir dünya merkezi oluşturmayı hedefleyen 'Türkiye Lojistik Merkezi Projesi' kapsamında, lojistik maliyetlerini düşürecek, lojistik sektöründeki istihdamı önemli ölçüde destekleyecek, verimlilik artışı ile potansiyel büyüme oranımızı kalıcı bir şekilde artıracacağız.

9. Salgın sonrası arz yönlü endişelerin artmasıyla tarım sektörünün önemi yeniden gündeme gelmiştir. Tarımsal üretimin artırılması, gıda enflasyonunun kontrol altına alınması ve en önemlisi tarımsal istihdamın desteklenmesi amacıyla, tarımda üretim üslerimize geri dönüşü doğrudan mali yardımları da içeren bir teşvik programı ile önceliklendireceğiz.

10. Mal ve hizmet üretiminde iller arası sürdürülebilir dengenin sağlanması için gerekli yasal düzenlemeleri yapacağız. Bu bağlamda navlun maliyetleri düşük olan üretici firmaların, istihdam kapasitesini artıracak biçimde Anadolu'ya göçünü teşvik edeceğiz.

11. Salgın sonrası artan işsizliğin önüne geçebilmek amacıyla reel sektördeki tahribatı önleyici mekanizmaları hayata geçireceğiz. Liyakat sahibi bir ekip ile şeffaf bir biçimde ülkemizin kalkınmasında kritik öneme sahip sektörleri belirleyecek, bu sektörlerdeki firmaların finansal sorunlarının daha fazla borçlanma ile değil, kamu önderliğinde kurulacak 'Girişim Sermayesi Ortaklığı' ile çözülmesini sağlayacağız.

12. İstihdamı korurken verimliliği arttıran, gönüllülük esasına dayalı 'İşçi-İşveren Ortaklığı' sistemini uygulamaya başlayacağız. Çalışanların, çalıştıkları şirketlere ortak olabilmesine imkân verecek finansal desteği sağlayıp, sermaye piyasaları altyapısını buna uygun hale getireceğiz.

KERİM ROTA

KERİM ROTA

GELİR ADALETSİZLİĞİ VE YOKSULLUKLA MÜCADELEDE GELECEK

1. Enflasyonla gerçek bir mücadele yürüteceğiz. Bu mücadeleyi itibarlı para ve maliye politikaları ile destekleyerek dezavantajlı kesimlerin gelirlerinin reel olarak artmasını sağlayacağız.
2. İnsan onuruna yaraşır bir asgari ücret düzeyi tespit edeceğiz.
3. Çalışan açısından asgari ücretten verginin kalkması ve işveren açısından istihdam yükünün azaltılması bütçede kalıcı bir hasara yol açmadan yapılabilecek durumdadır. Bütçede bunun için hem gelir hem gider tarafında neler yapılabileceğine ilişkin ayrıntılı çalışmalar yaptık. Asgari ücretle çalışanlara brüt ücretlerini net olarak ödeyeceğiz. Asgari ücreti enflasyonun üzerinde artırarak düşük düzeydeki ücretlerin reel olarak yükselmesini sağlayacağız.
4. Asgari ücretliler için İşveren tarafından ödenen Sosyal Güvenlik ve vergi yüklerini azaltacağız.
5. Önceliğimiz çalışan ve iş sağlayan olacaktır. Biz başkaları gibi kayıt dışı varlık, şüpheli servet ve rantıyla imar barışı değil, emek barışı ilan edeceğiz. Kayıtsız çalışanlar için bir seferliğine kayda alma koşuluyla barış sağlayacağız. Böylece hem kayıtsız çalışan sayısını azaltacağız hem de işverenin asgari ücret için katlandığı yükü azaltarak sanayi ve hizmetler kesiminin daha verimli olmasını sağlayacağız.
6. Asgari ücretle ve asgari ücrete yakın ücretlerle çalışanların oranını düşürecek politikalar ortaya koyacağız.

7. Sendikalaşmayı teşvik edecek ve istihdam güvenliğini arttıracaktır. Esnek çalışma ile istihdamı yaygınlaştıracaktır.

8. İşsizlik fonundan faydalanma koşullarını esnetecek ve yararlanma sürelerini uzatacağız. İşsizlik fonunun amacı dışında kullanılmasına son vereceğiz.

9. Kadınların işgücüne katılımını teşvik edeceğiz.

10. İstihdamda cinsiyet temelinde fırsat eşitliği tam olarak sağlanamamıştır. Kızlar genelde okullarda erkeklerden daha başarılı oldukları halde, onlardan daha az oranlarda istihdam edilmekte ve/veya daha az gelir elde etmektedirler. Bu soruna öncelikli olarak eğileceğiz.

11. Yoksulluk sorununun önemli bir parçası olan EYT mağdurlarına, sosyal güvenlik sistemimizin dengesinin bozulmasına izin vermeden insan onuruna yaraşır bir çözüm sunacağız.

12. Dezavantajlı kesimlerin üretiminin ve emeğinin pazara erişim hakkını kısıtlayan tüm uygulamaları ortadan kaldıracaktır.

13. Başta 'ev gençlerimiz' olmak üzere, çalışma yeterliliği ve yaşına sahip sosyal yardım alan kesimlerini üreten işgücüne kazandırılmasını sağlayacağız. Sosyal yardım alanlar işgücüne katıldığında sosyal yardımlarını kesmeyeceğiz. Bu nedenle hane halkı gelirine endekli bir sosyal yardım program yürüteceğiz.

14. Dolaylı vergileri ve işlem vergilerini azaltarak, gelir ve kurumlar vergilerinin payını arttıracaktır. Bunu yaparken verginin adil ve dengeli olmasına, iş ve yatırım ortamına zarar vermemesine, girişimcilerimizin rekabet gücünü olumsuz etkilememesine özen göstereceğiz.

15. Bütçede önemli gelir kaybına yol açan vergi istisnalarından, istihdamı ve yüksek teknoloji yatırımlarını teşvik etmeyenleri kaldıracağız.

16. Vergisinin hesabını soran bir toplum istiyoruz. Vergi bilincini geliştirmek için geliri kaynağında kesilen mükelleften vergisini beyanname vererek ödeyen mükellefe kademeli geçiş planlayacağız.

17. Sermaye girişlerine zarar vermemek kaydıyla sermaye gelirlerinde vergi oranlarını vergi adaletine uygun düzeylere getireceğiz.

18. Vergiden kaçınmaya yol açan uygulamaları sona erdirecek, vergiden indirilebilecek kalemlerde tasarrufa gideceğiz.

MUSTAFA MENTE

MUSTAFA MENTE

DIŞ TİCARETTE GELECEK

1. Küresel ticaret olağan akışına girinceye kadar, içerideki üretim kapasitesinin ve istihdamın korunması, üretici ihracatçı firmaların finansmana erişiminde kolaylıklar sağlayacağız.

2. İthalatı yavaşlatmayı hedef edinen bir Türkiye’den ihracat artışına odaklanan bir yapıya geçeceğiz. Cumhurbaşkanlığı Hükümet sistemi ile beraber, Ticaret Bakanlığı ihracat artışına odaklanmak yerine sanayi politikası ile uyumuna bakmadan ithalatı azaltmayı hedefleyen bir yapıya geçmiştir. Uygulanan dış ticaret politikası daraltıcıdır, Türkiye’yi içeri kapatarak büyütemeyiz. Mevcut ihracat pazarlarındaki paylarımızı artırmaya, pazar payımızın düşük olduğu yerlerde ise pazar payı kazanmaya odaklanan ve ihracat artışı ile dış ticaret hacmini büyütmeyi hedefleyen bir yaklaşım uygulayacağız.

3. Korumacılığın daha da artacağı bir dünyada, Gümrük Birliği’nin güncellenmesini Türkiye’nin birincil dış politika gündemi yapacağız. Avrupa Birliği ülkeleri ile olan Gümrük Birliği ve Serbest Ticaret Antlaşması yaptığımız ülkelerin pazar dinamikleri dış ticaretimiz için son derece önemlidir. Salgın, 2008 krizi sonrasında görülen korumacı eğilimleri daha da artırmaktadır. Türkiye, cari işlemler açığındaki dengesizlik dolayısıyla ithalatta tarife artışına gitmiş ve üretim için gerekli olan ara mallarına da vergiler getirmek suretiyle üretim maliyetlerini artırmıştır. Söz konusu daraltıcı politikaların yerine, ihracat artışımızı mümkün kılacak uluslararası anlaşmaları yapacağız.

4. TL’nin değerinden bağımsız sürdürülebilir ihracat artışı için destekler gözden geçirilerek fayda maliyet temelli bir bakış açısıyla sistemin daha etkili çalışmasını sağlayacağız. Amacına uygun kullanım için denetim ve cezaların caydırıcılığı artırılacaktır. İlave olarak orta yüksek ve yüksek teknolojik üretim ile markalı ihracata yönelik yeni ihracat teşvikler tasarlanacaktır. İhracat artışını TL’nin değerindeki değişimden farklı bir yere koymak için üretim yapısının değişmesi, teknoloji içeriğinin ve markalı ihracatın artması gerekmektedir. Teknoloji içeriği ve markalı ihracat gözetilerek, toplam ihracatın % 1’i kadar destek vereceğiz.

5. İhracata yönelik üretim yapan stratejik sektörlerin üretim için makine, teçhizat know-how ve yedek parça ithalatı için ihtiyacı olan sigorta hizmeti Eximbank tarafından karşılanması sağlanacaktır.

6. Ara malı ithalatını yüksek vergi ile caydırmaya çalışmak ilkel bir politikadır. Yapılması gereken ara malını içeride üretecek bir stratejiyi hayata geçirerek ara malını yerleştirmek olmalıdır. Bu amaca hizmet edecek yatırımcıların, ihracat yapan firmaların yararlandığı bütün teşviklerden yararlanmalarını sağlayacağız.

DOĞRUDAN YABANCI SERMAYE YATIRIMLARINDA GELECEK

1. Türkiye'nin asgari milli gelirin % 2'si oranında Doğrudan Yabancı Sermaye (DSY) çekme potansiyeli bulunmaktadır. Gelecek Partisi iktidarında yatırım ortamı düzelteceğiz, öngörülebilirliği artıracamız, hukuk sistemini geliştirecek ve en önemlisi de güveni tekrar tesis edecek düzenlemeleri süratle hayata geçireceğiz.

2. Üretim know-how transferi içeren DSY girişlerinde yatırım dönemini de kapsayan teşvikler vereceğiz.

3. Sıfırdan yatırım yapan firmalara yabancı para birimi ile muhasebe esnekliği getireceğiz.

TARIM POLİTİKALARINDA GELECEK

1. İç ve dış talebi gözeterek destekleme araçlarıyla üretim planlaması yapacak, arz daralması olabilecek ürünlerde üretimi arttırıcı teşvikleri ve destekleri sağlayacağız.
2. Girdi temininde üretici lehine bir rekabet ortamı sağlayacağız.
3. Üreticilerin pazara erişiminde çok seçenekli alternatifler sağlayacak, dijital pazarı en küçük birime kadar ulaştıracağız.
4. Üreticilerin yeni teknoloji ve sistemlere ulaşmalarını en kısa ve en uygun maliyetlerle sağlayarak rekabet gücünü arttıracacağız.
5. Uluslararası piyasalarda ülkemize ilişkin algıyı iyileştirecek ve Türkiye'ye duyulan güveni yeniden tesis edeceğiz.
6. Ölçek ekonomisinin yakalanması için akılcı projelerle arazi toplulaştırmayı destekleyeceğiz. Tarımsal üretimde en büyük sorunlardan bir tanesi çok parçalı araziler ve ölçek sorunudur. Toplulaştırma faaliyetleri için çok fazla kaynak ve zaman harcanmaktadır. Gelecek Partisi iktidarında desteklemeler toplu kaynak yönetimi ile toplulaştırmayı sağlayacak cazip modeller üzerine olacaktır. Bir yerleşim yerinde birden fazla birimin ortak bir üretim projesi ile desteklerden daha fazla yararlanabileceği araçların ortak kullanımı yaklaşımıyla ayrıcalıklı bir model uygulayacağız.
7. Kent tarımı modeli ile afet, kriz ve salgın dönemlerinde gıdaya erişimin riskini en aza indiren, normal dönemlerde uzun mesafelerden doğan lojistik maliyetlerini minimize eden büyük metropollere yakın tarım ve gıda üslerini hayata geçireceğiz. Üretimden tüketime kadar tüm aktörler serbest piyasa koşullarında şeffaf bir ortamda değer zincirinden ekonomik faaliyetlerinin karşılığını alabileceklerdir.

8. Üretici örgütlenmesini kamu adına tabela örgütlenmesinden çıkarılıp üreticinin rekabet gücü olan, belirlenen politikalarda etkin söz sahibi olan bir yapıya kavuşturacağız.

9. Üretim üslerine dönüşü teşvik edeceğiz. Tarımın ve gıdanın sadece bugününü değil GELECEK'teki durumunu da planlayarak; kırsal alanlarımız, köylerimiz şehir koşullarına (sosyal, kültürel, ekonomik ve fiziki) sahip üretim üslerine ve (fiziki ve sosyal mesafenin şart koşulduğu bu günlerde daha da anlamlı olduğu şekilde) sağlıklı, huzurlu yaşam merkezlerine dönüştüreceğiz. Şehirlerden kırsal bölgelere taşınan ve üretim yapan insanlara maddi destek vereceğiz.

10. Kentsel dönüşümün muadili kırsal dönüşüm sağlayacağız. Bağımsız denetim mekanizması kurarak arazi toplulaştırma için şeffaf ve hesap verilebilir bir şekilde işlemleri yapacağız.

11. Hem üretici, hem de sanayiciyi koruyan sözleşmeli tarım uygulamalarını yaygınlaştıracacağız. Çiftçiye bir memur maaşı kadar gelir sağlayan ve kamuya da istihdam baskısını azaltan bir yaklaşım benimseyeceğiz.

12. Tarım reformu kapsamında yer alan ve kırsal dönüşüme ayrılan arazileri tarımsal üretim amacı dışında kullanırmayacağız.

13. Tarıma dayalı sanayide markalı ihracatı destekleyeceğiz. Tıbbi, aromatik bitki tarımı, kimya sanayi ve ilaç sanayi entegrasyonu sağlayacağız.

ESNAF VE SANATKARLAR İÇİN GELECEK

1. Esnaf, Sanatkar ve girişimcilerin ayakta kalması, bağımsız olarak işini devam ettirebilmesi için; vergi politikasını 1-9 arası çalışanı olan işletmeleri destekleyecek şekilde yeniden düzenleyeceğiz.
2. 2001 sonrası dönemde güçlü zincir markaların çıkması için perakende yasasında AVM'ler ile ilgili düzenlemeler yapılmayarak, büyük işletmeleri önceleyen politikalar izlenmiştir. Yani, vergi kaybı ve verimsizlik alanı olarak görülen esnaflar yerine büyük işletmelerin gelişimi teşvik edilmiştir. istihdam ve ekonomik yaşamın çeşitliliği açısından kamu politikaları ile esnaf, sanatkar ve girişimcileri destekleyeceğiz.
3. Covid-19 ve benzeri vakaların sonrası için hijyen konusunda standartlaştırma ve sertifikasyon için kurumsal destek verecek ve bunu kamu kaynağı ile hayata geçirilmesini sağlayacağız.
4. Pazar yerleri de dahil olmak üzere esnaf, sanatkar ve girişimcilerin üretim, dağıtım ve satış zincirinde hijyenin sağlanmasını teşvik ederek biyolojik risk yönetimini güçlendireceğiz.
5. Esnaf, sanatkar ve girişimcinin uluslararası geçerliliği olan 'Paypal' vb ödeme sistemleri üzerinden satış yapma imkanı tekrar sağlayacağız. Dijital dönüşüm ve uluslararası pazarlara erişim süreçlerinde katkı sağlayacağız.